

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 25/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Teodora Tekela 23, Trnava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos/175/2014-2655 z 25. septembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. októbra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním doručeným 20. októbra 2014, ktorým namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Tos/175/2014-2655 z 25. septembra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre účastníctvo na zločine porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. a) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) a e) a § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a na zločine lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a písm. d) Trestného zákona. Do väzby bol sťažovateľ vzatý rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 23/2013 zo 16. októbra 2013 podľa § 380 ods. 2 Trestného zákona z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. Sťažovateľ podaním doručeným 30. júla 2014 požiadal Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) o prepustenie z väzby na slobodu, túto žiadosť sťažovateľa však okresný súd uznesením sp. zn. 2 T/102/2013 z 26. augusta 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že aj ju zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd napadnuté uznesenie nedostatočne odôvodnil, keďže neodpovedal na jeho námietky a argumenty, respektíve sa s nimi dostatočne nevysporiadal, hoci mali pre rozhodnutie podstatný význam. Poukazuje pritom na súvisiacu judikatúru Ústavného súdu Českej republiky (napr. III. ÚS 103/99, I. ÚS 2208/13) a na judikatúru ústavného súdu (II. ÚS 55/98), v ktorej sa „*minimálne otázke plynutia času väzby venuje značná pozornosť*“. Sťažovateľ ďalej vo svojej sťažnosti poukazuje na absenciu jeho výsluchu „*procesným spôsobom a zachovaním príslušných ustanovení zákona, na čo Krajský súd v Trnave nereagoval*“.

Nadväzne na uvedené sťažovateľ namieta aj rýchlosť rozhodovania o jeho žiadosti na prepustenie z väzby, pričom celkovú dobu konania považuje za neprimerane dlhú. Opisuje pritom časové súvislosti svojho prípadu, teda že jeho žiadosť o prepustenie z väzby bola okresnému súdu doručená 30. júla 2014, okresný súd o nej rozhodol 26. augusta 2014, spis bol spolu s jeho sťažnosťou proti rozhodnutiu okresného súdu predložený krajskému súdu 2. septembra 2014 a krajský súd vo veci rozhodol napadnutým uznesením na neverejnom zasadnutí konanom 25. septembra 2014. Napadnuté rozhodnutie potom malo byť sťažovateľovi doručené až 1. októbra 2014.

Napokon sťažovateľ namieta aj skutočnosť, že všeobecné súdy sa vôbec nezaoberali možnosťou nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, hoci sú „v zásade povinné odôvodniť, prečo nepovažujú tieto alternatívy k väzbe za použiteľné“. Nedostatok takéhoto odôvodnenia môže podľa jeho názoru predstavovať porušenie čl. 5 ods. 3, prípadne odseku 4 dohovoru, keďže z ustanovení § 80 ods. 1 a § 81 ods. 1 Trestného poriadku podľa neho vyplývajú štyri prostriedky nahradenia väzby, pričom jeden z týchto prostriedkov (dohľad probačného a mediačného úradníka) *«nie je závislý od iniciatívy obvineného...»*

Podľa názoru ústavného súdu (II. ÚS 67/2013) dohľad probačného a mediačného úradníka nie je vôbec viazaný na výslovný návrh, resp. prejav vôle zo strany či už obvineného, alebo daného úradníka.

To zodpovedá aj právnej úprave - žiadne ustanovenie Trestného poriadku totiž neustanovuje, že by bolo povinnosťou obvineného alebo inej osoby výslovne navrhnúť tento prostriedok nahradenia väzby.

Pri dohlade probačného a mediačného úradníka sudca nerozhoduje o „prijatí“ alebo „neprijatí“ dohľadu, pretože takýto dohľad neponúka tento úradník ako súkromná osoba, ale naopak, vykonáva ho ako štátny orgán na základe súdneho rozhodnutia, ktoré je predpokladom (nie následkom) jeho činnosti (pórov. § 25 ods. 1 Tr. por.).

Z toho možno uzavrieť: Súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodujúci o väzbe je oprávnený (a vzhľadom na preferenciu osobnej slobody vyplývajúcu z čl. 5 ods. 1

dohovoru aj povinný) skúmať, či účel väzby nemožno rovnako dobre dosiahnuť ponechaním alebo prepustením obvineného na slobodu za súčasného dozoru probačného a mediačného úradníka, a to aj v prípade, že takýto návrh nebol výslovne uplatnený.

Opačný výklad ustanovenia § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, z ktorého v podstate vychádzal špecializovaný trestný súd a ktorý v zásade potvrdil aj najvyšší súd, preto podľa ústavného súdu nemožno považovať za ústavne súladný.

Odôvodnenie existencie dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v uznesení o väzbe tak predstavuje len nutný, avšak nedostačujúci predpoklad súladu tohto uznesenia s ustanovením čl. 5 dohovoru.

Vo vzťahu k možnosti nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka je nevyhnutný druhý krok v odôvodnení, ktorým je už popísané váženie preventívnych a zabezpečovacích účinkov uplatnenej záruky a rizík spojených s prepustením väzobné stíhateľného obvineného na slobodu.».

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci vydal takéto rozhodnutie:

„Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 6Tos/175/2014-2655 dňa 25.9.2014 porušil ústavné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3, ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 6Tos/175/2014-2655 dňa 25.9.2014 sa zrušuje.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov a nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno sťahovať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu ústavnosti a zákonnosti (mutatis mutandis III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

Vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy ústavný súd uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto

konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

Vychádzajúc z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd pripomína, že súdy majú povinnosť preskúmať dôvody väzby obvineného v priebehu konania a prepustiť ho na slobodu, ak okolnosti ďalej neodôvodňujú pokračovanie pozbavenia jeho osobnej slobody. Dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu môže odôvodňovať väzbu v počiatočnom štádiu konania, avšak v určitom štádiu konania to už nepostačuje. Posúdenie dôvodnosti trvania väzby nemôže byť abstraktné, ale musí zohľadňovať konkrétne okolnosti každého prípadu (McKay v. Veľká Británia, rozsudok z 3. októbra 2006, bod 45; Kudla v. Poľsko, rozsudok z 26. októbra 2000, bod 110). Právo obvineného podať žiadosť o preskúmanie zákonnosti jeho väzby zaručuje čl. 5 ods. 4 dohovoru (Rakevich v. Rusko, rozsudok z 28. októbra 2003, bod 43). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjibiharie v. Holandsko, rozsudok z 25. októbra 1990, bod 27). Argumenty súdu pre a proti väzbe nemôžu byť všeobecné a abstraktné, ale musia sa opierať o konkrétne skutočnosti týkajúce sa danej osoby a veci (napr. Boicenco v. Moldavsko, rozsudok z 11. júna 2006, bod 142).

V rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ústavný súd taktiež judikoval, že právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (II. ÚS 55/98). Právo na súdnu ochranu v súvislosti s periodickým skúmaním dôvodnosti väzby, ako aj právo na urýchlené skúmanie dôvodnosti väzby sú teda obsiahnuté v čl. 17 ods. 2 ústavy. Nielen ústavný súd, ale aj štrasburské orgány ochrany práv súčasne zdôrazňujú, že rýchlosť preskúmavania a rozhodovania o žiadostiach o prepustenie z väzby je nevyhnutné posudzovať

a vykladať v závislosti od podmienok a okolností každej konkrétnej veci (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Vo svojej judikatúre už ústavný súd vyslovil, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (napríklad III. ÚS 255/03, III. ÚS 345/06, II. ÚS 353/06).

Podstatnou požiadavkou vyplývajúcou z čl. 5 ods. 4 dohovoru je aj to, aby súd rozhodol „urýchlene“. Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a zároveň aj v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, to znamená s ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia (rozsudok ESĽP vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. október 1990, § 27).

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom. Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Obdobne aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43). Obdobne aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru je predmetom súdneho prieskumu „zákonnosť“ pozbavenia osobnej slobody.

Podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku môže byť obvinený vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté

trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Krajský súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia č. k. 6 Tos 175/2014-2655 z 25. septembra 2014, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti zamietajúcemu uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T 102/2013 z 26. augusta 2014 o prepustenie z väzby na slobodu, uviedol:

„Krajský súd plniac prieskumnú povinnosť dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu je správne a zákonné.

Posudzujúc bližšie postup okresného súdu, krajský súd konštatuje, že po obdržaní žiadosti okresný súd postupoval podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku, v procesnom postupe nepochybil, keď vypočul obžalovaného, vypočul si prednesy jeho obhajcu, ako aj krajského prokurátora a následne zákonným spôsobom rozhodol o tom, že

dôvod väzby obžalovaného [REDAKOVANÉ] v zmysle § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku pretrváva aj v súčasnom štádiu trestného konania.

Základnou skutočnosťou, ktorá zakladá tento dôvod väzby aj v terajšom pokročilom štádiu trestného konania je, že obžalovaný sa v minulosti dopúšťal trestnej činnosti, ovšem podstatnou skutočnosťou je tu aj povaha a závažnosť trestnej činnosti, za ktorú je trestne stíhaný.

Do terajšej fázy konania nebolo rozptýlené podozrenie, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] je podozrivý z účasti na zločine lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 2 l odsek 1 písmeno b/, § 20, § 188 odsek 1, odsek 2 písmeno c/, písmeno d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno a/, písmeno e/, § 139 odsek 1 písmeno e/ Trestného zákona a tiež je dôvodne stále podozrivý z účasti na zločine porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 21 odsek 1 písmeno b/, § 20, § 194 odsek 1, odsek 2 písmeno a/, odsek 3 písmeno a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno a/, písmeno e/, § 139 odsek 1 písmeno e/ Trestného zákona, pre ktoré zločiny bola na neho a jeho spolupáchateľov podaná dňa 30.06.2010 obžaloba krajským prokurátorom.

Treba podotknúť, že za túto trestnú činnosť mu hrozí trest odňatia slobody v trvaní 7 až 12 rokov a pri povahe doterajších dôkazov preto nemožno pokladať jeho väzbu v terajšom štádiu trestného konania za neproporcionálnu.

Keďže krajský súd nezistil žiadne pochybenia v postupe okresného súdu, a to ani čo sa týka procesného postupu pri rozhodovaní o žiadosti, ani čo sa týka rozhodnutia o pretrvávaní dôvodov väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, preto sťažnosť obžalovaného [REDAKOVANÉ] zamietol ako nedôvodnú v zmysle § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.“

Vzhľadom na zamietnutie sťažnosti obvineného podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku krajským súdom z dôvodu posúdenia tejto sťažnosti ako nedôvodnej, ako aj vzhľadom na záver krajského súdu, že rozhodnutie okresného súdu je správne a zákonné, ústavný súd pre posúdenie ústavnej konformnosti uznesenia krajského súdu prihliadal aj na obsah uznesenia okresného súdu, ktorý podrobne popísal východiskový skutkový stav relevantný pre rozhodnutie o väzbe sťažovateľa vrátane vyjadrenia

sťažovateľa k tejto otázke, zhodnotil dovtedajší priebeh trestného konania, pričom žiadosť o prepustenie obvineného z väzby posúdil takto:

„Na neverejnom zasadnutí sa oboznámila žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ako aj rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.10.2013, sp. zn. 3Tdo 23/2013, obsah spisu 2T/102/2013. Z odpisu registra trestov vyplýva, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] bol doposiaľ päť krát súdne trestaný.

Na neverejnom zasadnutí súd dospel k záveru, že od posledného rozhodovania ohľadne väzby obžalovaného [REDAKOVANÉ] k žiadnym zmenám nedošlo, rovnako aj jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu podaná prostredníctvom obhajcu je totožná so žiadosťou o prepustenie z väzby z 05.05.2014, pričom aj krajský súd ako odvolací súd vo svojom uznesení zo dňa 05.06.2014 konštatoval, že nebol zistený žiadny dôvod na zmenu dôvodov väzby u obžalovaného. Materiálne a formálne predpoklady sú dané, rozhodovanie o vine a nevine obžalovaného bude vecou dokazovania na hlavnom pojednávaní. Treba však zdôrazniť, že pôvodný rozsudok bol Najvyšším súdom SR v rámci dovolacieho konania zrušený pre procesné pochybenie a preto zobral obžalovaného do väzby. Aj v tomto štádiu konania je väzba u obvineného dôvodná, tak ako to uviedol v rozhodnutí o vzatí do väzby Najvyšší súd SR zo dňa 16.10.2013, je stále dôvodná obava, že v prípade prepustenia obžalovaného [REDAKOVANÉ] na slobodu, tento by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti. Na Okresnom súde Trnava je vedené ďalšie trestné konanie týkajúce sa obžalovaného [REDAKOVANÉ] a je vedené pod sp. zn. 3T/70/2013, obžalovaný je trestne stíhaný pre zločin úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d), § 222 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., vo veci je nariadené hlavné pojednávanie na 30.10.2014o 14.00 hod.

Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví predloží ju bez meškania so stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodovať. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodovanie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Vzhľadom k tomu, že u obžalovaného [REDAKOVANÉ] aj v tomto štádiu trestného konania dôvody väzby naďalej trvajú podľa ust. § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., súd jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu ako nedôvodnú zamietol, v štádiu vykonávania dokazovania v inom zložení senátu a hodnotil doterajšie výsledky hlavného pojednávania, keď súd musí vypočítať minimálne ďalších deviatich svedkov je podľa názoru súdu predčasné a už vôbec nemôže poukazovať na alternatívu iného skutkového deja. Obžalovaný je osobou, ktorá má sklony k páchaniu trestnej činnosti už aj s poukazom na predchádzajúce odsúdenia a tiež v súčasnej dobe na ďalšie dve neprávoplatné trestné konania vedené na tunajšom súde.“

Ústavný súd považuje pred vyhodnotením ústavnej konformnosti napadnutého rozhodnutia za potrebné uviesť, že mu neprislúcha, aby v rámci konania o ústavnej sťažnosti posudzoval, či dokonca skúmal existenciu dôvodov väzby sťažovateľa alebo akéhokoľvek iného obvineného. To prislúcha zásadne všeobecným súdom. Rovnako tak pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02). Ústavný súd ďalej pripomína, že na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takého zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní, sú funkčne uspôsobené všeobecné súdy, a preto sťažovateľom iniciovaný ústavný prieskum jeho väzobného rozhodnutia môže spočívať len posúdení, či k zamietnutiu žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby došlo z dôvodov a spôsobom, ktoré ustanovuje Trestný poriadok.

Po vykonaní sťažnosťou iniciovaného prieskumu napadnutého uznesenia krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že toto uznesenie bolo dostatočne odôvodnené a je ústavne udržateľné. Ústavný súd sa nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľa o arbitrárnej podstate napadnutého uznesenia, keďže označené uznesenie odpovedá ako na jeho námietky proti postupu, akým bolo o jeho žiadosti rozhodované (teda že okresný

súd v procesnom postupe nepochybil, keď vypočul obžalovaného, prednesy obhajcu aj krajského prokurátora a následne o žiadosti rozhodol), ako aj na námietky proti ďalšiemu ponechaniu sťažovateľa vo väzbe poukazujúc pritom na konkrétne (skutkové) okolnosti, zohľadňované pri rozhodovaní o takejto žiadosti, ktoré z hľadiska dopadajúceho väzobného dôvodu (obava, že obžalovaný bude pokračovať v trestnej činnosti) boli pre vec podstatné. V danom prípade to bolo nielen nerozptýlené dôvodné podozrenie, že sa sťažovateľ závažnej trestnej činnosti, za ktorú je súdený, mal dopustiť, ale aj zohľadnenie predchádzajúcej trestnej činnosti sťažovateľa, za ktorú už bol v minulosti právoplatne odsúdený, a napokon aj existencia iného trestného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 3 T/70/2013 pre zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 a 4 Trestného zákona, čo v podstate záver súdov o sklonoch sťažovateľa k pokračovaniu trestnej činnosti zosilňuje. Pri realizovaní svojho prieskumu teda ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd danosť dôvodov väzby odôvodnil primerane a len všeobecné tvrdenie sťažovateľa, že skutočnosti zakladajúce dôvodnosť väzby v začiatkovej fáze trestného konania nepostačujú už na dôvodnosť ďalšieho trvania väzby v neskoršom období, nemôžu odôvodniť záver o ústavnej nekonformnosti napadnutého uznesenia.

Ani ďalšiu námietku sťažovateľa o nedostatočnej rýchlosti všeobecných súdov pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby ústavný súd nevyhodnotil ako relevantnú, keďže rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa trvalo na dvoch stupňov súdov v podstate 2 mesiace (žiadosť sťažovateľa bola okresnému súdu doručená 30. júla 2014, okresný súd rozhodol 26. augusta 2014, o sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu rozhodol krajský súd 25. septembra 2014 a druhostupňové rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 1. októbra 2014). Uvedené časové súvislosti nesignalizujú prekročenie ústavných limitov pre rozhodovania súdnych orgánov o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru a k nim ustálenej judikatúry, tak ako ich ústavný súd už dostatočne rozviedol.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí nezaoberal možnosťou nahradenia väzby zárukou, osobitne možnosťou nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného

poriadku, po oboznámení sa s obsahom sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, z ktorej krajský súd pri prieskume dôvodnosti trvania sťažovateľovej väzby vychádzal, ústavný súd uvádza, že zo strany sťažovateľa nebol predložený žiaden návrh na nahradenie väzby zárukou a z jeho obsahu v tomto smere nevyplýva ani žiadna relevantná právna argumentácia. Sťažovateľ síce v sťažnosti poukazuje na súvisiacu judikatúru ústavného súdu, napríklad na nález sp. zn. IV. ÚS 346/08 zo 16. decembra 2008, ako aj na nález sp. zn. II. ÚS 67/2013 z 5. júna 2013, z ktorého vyplýva, že „dohľad probačného a mediačného úradníka nie je vôbec viazaný na výslovný návrh, resp. prejav vôle zo strany či už obvineného, alebo takéhoto úradníka“ a že súd rozhodujúci o väzbe je „oprávnený (a vzhľadom na preferenciu osobnej slobody vyplývajúcu z čl. 5 ods. 1 dohovoru aj povinný) skúmať, či účel väzby nemožno rovnako dobre dosiahnuť ponechaním alebo prepustením obvineného na slobodu za súčasného dozoru probačného a mediačného úradníka, a to aj v prípade, že takýto návrh nebol výslovne uplatnený“, opomína však práve skutočnosť, že v prípadoch, na ktoré sťažovateľ poukazuje, prišlo ústavný súd k vysloveniu porušenia základného práva zaručeného čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru z dôvodu absencie akejkoľvek odpovede na v konaní predloženú argumentáciu väzobne stíhaných osôb, ktorou sa domáhali nahradenia väzby niektorou zo záruk ustanovených v § 80 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľov prípad však takýto nie je, keďže sťažovateľ nepodal žiaden návrh a ani podnet okresnému súdu, aby jeho väzba bola nahradená niektorou zo záruk ustanovených označeným ustanovením Trestného poriadku. V tomto kontexte ústavný súd zastáva názor, že súdne rozhodnutie neodpovedajúce na argumentáciu, ktorá nebola procesnou stranou ani prednesená, je potrebné považovať spravidla za ústavne konformné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vo vzťahu k hodnoteniu ústavnej akceptovateľnosti súdnych rozhodnutí dokonca vyplýva, že všeobecné súdy nemusia nevyhnutne odpovedať na každý argument predložený procesnou stranou, pretože pre ústavnú konformnosť napadnutého uznesenia postačuje odpoveď len na relevantnú argumentáciu.

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že pre vyslovenie namietaného porušenia označených práv nestačí subjektívny názor sťažovateľa o ich porušení, ale

k takémuto porušeniu práv aj reálne musí dôjsť. Pri svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľových základných práv už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Ústavný súd sa pridrža názoru, že jeho prípadný zásah spočívajúci v nahradení právneho názoru krajského súdu je možné realizovať len v prípade nezlučiteľnosti napádaného rozhodnutia krajského súdu s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle ustálenej judikatúry by mohol napadnutý právny názor krajského súdu nahradiť iba v prípade, ak by bol tento svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by však bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. To sa však v danej veci nestalo, keďže krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci [§ 71 ods. 1 písm. c) a § 79 ods. 3 Trestného poriadku] interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj právne akceptovateľné.

Po prieskume napadnutého rozhodnutia krajského súdu z hľadísk, ktoré ústavný prieskum pripúšťa, teda ústavný súd konštatuje, že v sťažovateľovom prípade sa nepreukázala neoprávnenosť rozhodnutia obmedzujúceho osobnú slobodu sťažovateľa, resp. preukázala sa jeho udržateľnosť vo vzťahu k dosiahnutiu legitímneho cieľa. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia v zásade nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi vrátane základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, ktoré mali byť napadnutým uznesením

krajského súdu porušené. Ústavný súd preto považoval sťažnosť za zjavne neopodstatnenú, na základe čoho ju podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2015